

Kambiyo Mevzuatı/ Dış Ticaret Yükümlülükleri

Dr. Dilek Seymen©
dilek.seymen@deu.edu.tr

Dış Ticaretle ilgili konuların,

- fiziki yönü dış ticaret mevzuatı ve gümrük mevzuatı,
- Parasal yönü ise Kambiyo Mevzuatı ile düzenlenir.

Kambiyo Mevzuatı iki yasal kapsam içinde uygulanır,

- Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar (RG:11.8.1989/20249- RG:20.6.1991/20907- RG:7.12.1994/22134)
- TC. Merkez Bankasının 1-M Sayılı Genelgesinin İhracata İlişkin Hükümleri (RG: 11.8.1989/20249- RG:20.6.1991/20907- RG:31.12.1995/22510- RG:11.1.1996/22520)

Kambiyo Mevzuatında üç kurum önem kazanır

- Hazine Müsteşarlığı,
- TC. Merkez Bankası
- Bankalar

Hazine Müsteşarlığının ithalatçı ve ihracatçıyı ilgilendiren birimleri

- Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü
- Kambiyo Müdürlüğü

HM/Banka ve Kambiyo Genel Md.

- DİİB ve HİİB taahhütlerinin zamanında yerine getirilip getirilmediği,
- Getirilmemesi durumunda geçerli mücbir sebepler,
- ek süre verilip verilmeyeceği,
- İhraç bedellerinin yurda getirilme süresi esasları,
- Factoring, forfaiting ve leasing işlemlerinde hesapların kapatılması esasları

HM/Kambiyo Md.

- İhraç bedellerinin terkin işlemleri,
- İhracat ve ithalat işlemlerinin kapatılmaması durumunda aracı banka tarafından yapılan ihbarların değerlendirilmesi,
- Döviz Alım Belgeleri(DAB) ve Döviz Satım Belgelerinin(DSB) kaybı halinde ilgilinin taahhütlerinin kabulü ve gerekli işlemlerin takibi, sonuçlandırılması.

Kambiyo Mevzuatı kapsamında,

İhracatçı,

- İhraç karşılığı yurda getirdiği bedeli DAB karşılığında bankalara satmakla yükümlüdür.
- Yurda getirdiği bedeli gümrük beyannamesi yoluyla ispatlayıp DAB'a bağlar.

- **DAB (Döviz Alım Belgesi);**

İhracat bedellerinin ve ihracatçının bankası tarafından talep edilen banka komisyonlarının alışı yapılırken düzenlenen belgedir.

- **DSB (Döviz Satım Belgesi);**

Dışarıya ödenen ithal bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurt içindeki bankanın yurt dışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar vb. için düzenlenen belgedir.

İhracatçı,

- Deklarasyon belgesi ile efektif getirebilir,
- Bankalar aracılığı ile para havalesi yapılabilir,
- Poliçe çekebilir,
- Senet alabilir,
- Döviz çeki alabilir.

İhracatçı,

- İhracat bedelini 90 gün içinde yurda sokması durumunda (fiili ihracat tarihinden itibaren), bedelin %30'unun serbest kullanım hakkına sahiptir (yurda getirme zorunluluğu yoktur)
- 90 günün üzerinde yurda sokulan (180 güne kadar) ihraç bedellerinin %100'ünün DAB'a bağlanması gerekir.
- 180 günü geçerse, (360 güne kadar) ihracatçı İhracatçı Birliklerine mücbir sebep (iflas, grev, lokavt, mal kaybı, hasar, ihtilaf) bildirmek durumundadır.
- Mal bedelleri 360 gün içinde gelmezse, DTM'nin yetkisi kalkar.
- İlgili Banka 10 gün içinde ihracatçıyı Kambiyo Müdürlüğüne ihbar etmekle yükümlüdür.
- Bu aşamadan sonra ihracatçının muhatabı HM/Kambiyo Müdürlüğüdür.
- 15 gün içinde mal bedelinin ödenmesi istenir ve aksi koşullarda ihracatçı Savcılığa döviz kaçakçısı olarak ihbar edilir.

İthalatçı,

- DSB karşılığı TL mal bedellerini bankalara yatırır.
- Ya da döviz tevdiat hesaplarından ödendiğine dair dekont veya banka yazısı alınır.
- İthalat bedelleri,
 - mal ve hizmet ihraç bedelinden mahsuben ödenebilir,
 - senet yoluyla,
 - poliçe kabul edilebilir,
 - kredi (banka-eximbank)yoluyla ödenebilir.
 - akreditif ilişkisinde döviz pozisyonundan,
 - ithalatçının döviz tevdiat hesabından ödenebilir.

Terkin,

- İthalatta ve İhracatta hangi tutarda mal ve hizmet ihraç ve ithal ediliyorsa, o tutarda bedel ödenmesi şarttır.
- Her bir GB itibariyle 50 bin US dolar veya eşitine kadar olan ihracat hesapları mücbir sebep gösterilmeksizin aracı bankalar tarafından terkin edilmek suretiyle kapatılır (işlemi kapatmak için döviz getirme yükümlülüğü aranmaz).
- Mücbir sebep halleri göz önünde bulundurularak 100 bin US dolar ve eşitine kadar eksiklikler mücbir sebep belgesi aranmaksızın Kambiyo Müdürlüklerince, terkin edilmek suretiyle kapatılır.